

YAZI-Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez'in emekliliği

Yasin Aktay: Zor bir kurumdur Diyanet, zor bir görevdir Diyanet İşleri Başkanlığı. Türkiye din ve devlet işlerinin yüz yıldır dalgalı bir gerilimin ve yer yer çatışmanın içinde olduğu bir ülke. 72 milleti büyük bir maharetle muhteşem bir dengeyle, tam bir altın ayarla bir arada barındırabilen Osmanlı'dan sonra Türkiye (ve aslında Osmanlı bakiyesi bütün ülkelerde) din batılı müdahaleye karşı direnişin, yeniden canlanışın en önemli kaynağı.

02 Ağu 2017 tarihli yazı:

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/yasinaktay/diyanet-isleri-baskani-prof-dr-mehmet-gormezi-emekliligi-2039335>

Diyanet işleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, 7 yıllık Diyanetteki 7 yıllık Başkan Yardımcılığı e 7 yıllık Başkanlığın ardından dün itibariyle vermiş olduğu emeklilik dilekçesinin kabulüyle emekliliğe ayrılmış oldu.

Zor bir kurumdur Diyanet, zor bir görevdir Diyanet İşleri Başkanlığı. Türkiye din ve devlet işlerinin yüz yıldır dalgalı bir gerilimin ve yer yer çatışmanın içinde olduğu bir ülke. 72 milleti büyük bir maharetle muhteşem bir dengeyle, tam bir altın ayarla bir arada barındırabilen Osmanlı'dan sonra Türkiye (ve aslında Osmanlı bakiyesi bütün ülkelerde) din batılı müdahaleye karşı direnişin, yeniden canlanışın en önemli kaynağı. O yüzden dinin kontrolü çok da yeni ve modern bir altın formül üretmenin bir gereği değil, aksine ülkeyi kontrol altında tutmanın önemli bir aşaması olarak görülmüştür.

Dini kontrol etmeden ülkenin kontrol edilemeyeceği düşünülmüş olduğu için, din üzerindeki baskılar çok çetrefil bir hal almıştır. Dinin kontrolü her zaman dinin inkarı, bastırılması şeklinde olmamış, yeni bir din yorumu ile bunun mümkün olabileceği de düşünülmüştür. Nitekim bir çok İslam ülkesinde dinin “uyumlu ve ılımlı” bir yorumu veya sadık din adamlarının, hocaefendilerinin, şeyh efendilerinin parlatılması veya “sözde” dini cemaatlerin palazlanması yoluyla dinin emperyal kontrolü sağlanabilmektedir. Bugün Türkiye'nin bağımsızlaşması ile dinin özgürleşmesi arasında sıkı bir bağlantı ve korelasyon vardır. Dinin yorumunun ve yaşantısının emperyal kontrolden çıkmış olması Türkiye'nin de emperyal kontrolden çıkmış olmasıyla birebir ilişkilidir.

Dinin farklı emperyal aygıtlar eliyle kontrolünün bittiği bu süreçte Prof. Mehmet Görmez'in diyanet işlerindeki riyasetinin çok önemli bir rol oynamış olduğunda kuşku yok. Görmez hoca son 14 yıldır Diyanet İşleri Başkanlığı'nda İslam'ın Allah'ın dini olarak, başka hiçbir güce veya şahsa bir iktidar veya rububiyet hissesi üretmeden anlaşılıp yaşanabilmesini sağlayacak yorumunun yerleşmesinde ciddi bir pay sahibi oldu.

Tabii onun riyaset dönemi, hakkını teslim edelim, selefi Prof. Dr. Ali Bardakoğlu ile birlikte belli bir dinsel, felsefi ve yaşam tarzı çeşitliliğini barındıran Türkiye'de dinin toplumda gerçek anlamda bir tutkal ve denge rolü oynamasını sağlayacak bir teo-politik pratik olarak üzerinde akademik incelemeleri hak eden bir dönem olmuştur.

Prof. Görmez'in emekliliği vesilesiyle bu yazıyı kaleme alırken arşivimi taradım, yaptığı işlerle en az 15 kadar yazıma konu olmuş olduğunu gördüm. Sayın Bardakoğlu'ndan nöbeti teslim aldığı gün şunu söylemişim:

“Prof. Görmez’in başkanlığı birçok bakımdan elinden cübbe giydiği selefiyle bir devamlılık arz edecektir ancak Türkiye’nin farklı alanlardaki demokratik açılımlarının yaşanacağı süreçte sahip olduğu kişisel özellikleri dolayısıyla bir farkla temayüz edeceğini bekleyebiliriz.”

Bilahare Erikli Baba Cemevi’ni (Türkiye’de bir Diyanet İşleri Başkanı olarak ilk defa) ziyareti ve orada Alevi yurttaşlarımızla kurduğu güzel diyaloga şu sözlerle değinmişim:

“Prof. Görmez’in daha önce de Kürt sorununa dair söylediklerini hatırladığımızda Türkiye’nin demokratikleşme, insan hakları ve özgürlüklerin geliştirilmesi sürecinde yüklendiği özel ve yapıcı rolüyle yeni bir çizgi oluşturduğunu söyleyebiliriz. İlmî birikimi, müktesebatı ve yaklaşım tarzıyla Görmez hocanın gündemdeki birçok tartışmaya dair dinin rahatlatıcı potansiyelini harekete geçirebilir. Dini insanların kendi haklarından feragat ettikleri bir adaletsiz uzlaşmaların meşrulaştırıcı ideolojisi olarak görmüyor. Aksine birleştirici bir rol oynayacaksa öncelikle adalet ölçüsüyle hatırlanması gereken bir ilkeler ve değerler bütünü olarak anlıyor. O yüzden Kürt meselesinde sarf ettiği “kardeşlik edebiyatıyla Kürt sorunu çözülmez” şeklindeki sözleri İslam’ın adalet ve barış dengesini kurduğu temel yaklaşımı çok iyi yansıtıyor. Ki, bu denge muhtemel bir toplum barışı için dinin oynayacağı rolün asıl formülünü de içeriyor. Her dilin Allah’ın ayetlerinden biri olduğunu, dolayısıyla bir dili (burada Kürtçe’yi) inkâr etmenin Allah’ın bir ayetini inkâr etmek demek olduğunu o konuşmasında hatırlatmıştı Görmez hoca.

Ona göre ”bir takım sorunlar ve ön yargılar “kardeşlik nutukları” atmak yerine “kardeşlik hukuku” ön plana çıkarılarak çözülebilir.”

Ne dersiniz? Hukuk ve adaleti ön çıkaran bu yaklaşım mı daha birleştirici yoksa dinin birilerinin haklarından vazgeçmesi için bir meşrulaştırma ideolojisi olarak kullanılması mı?

Görmez hocayı bu yaklaşımlarından dolayı tebrik etmeliyiz, ama galiba onu her seferinde iz bırakan özgün hareketleriyle izlemeye devam edeceğiz.”

O günden sonra da Görmez hocayı izlemeye devam ettik ve gerçekten de her seferinde iz bırakan güzel ve özgün hareketlerini kaydettik. Türkiye’nin bu dönemde kazandığı yeni uluslararası mevzilerde oynadığı anahtar rolü deruhte edişini kaydettik. 15 Temmuz gecesinde direnişin maneviyatını yükselten salalarını kaydettik.

Kendisini 7 yıl boyunca yaptığı görev dolayısıyla tebrik ediyor, bir ilim ehli olarak bu ülkenin, bu ümmetin ilmî birikimine, sorunlarının çözümüne katkı yapmaya devam edeceğine inanıyor, kendisine teşekkür ediyor ve her nerede olursa, yeni hayatında başarılar ve mutluluklar diliyorum.

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/yasinaktay/diyanet-isleri-baskani-prof-dr-mehmet-gormezi-emekliligi-2039335>